

מסורת הש"ס

(א) [עירובין י. וש"נ], (ב) נ"א
לך, (ג) כתובות לב, (ד) [ג:],
(ה) [כדאיתא בנדרים מא:],
(ו) [שבת יג:], (ז) והוא
בחזקת טמא רש"ל, (ח) ז"ל
טריף, (ט) גיר' רש"א,

תורה אור השלם

1. לֹא תִרְצֹחַ לֹא תִנָּאֵף
לֹא תִגְבֹּהַּ לֹא תִעֲנֶה
בְּרֵעֶךָ עַד שֶׁשָּׂקָר:
שְׁמוֹת כ' יב
2. וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כְּאִשֶּׁר
זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאִחִיו
וּבְעֵרֶת דָּרֵעַ מִקִּרְבּוֹ:
דְּבָרִים יט יט

הגהות הב"ח

- (א) גמ' המראה והא
מנציא: (ב) שם ורב
דאמר כ"י וסוק:
(ג) רש"י ד"ה ואל כו'
אלא פריך דלוקומנא:
(ד) תוס' ד"ה אמר
כדמומו ואינו ניכר:
(ה) ד"ה מנא וכו'
טמא דא"פ דהור
ענייניו וכו' מ"מ
החכר אינא מקנא:
ד"ה לוקין וכו' פ'
רש"י מקרא: (ו) בא"ד
מכאן מביא ליד
תשלומין כלומר אינ
צריך:

מוסף רש"י

ומראיהן כמראה יין
 יין כל פלטרותי^א וצב
 לזכני לנותן שלמים
 כיון לחזותיו דמתי
 אל פלי^ב (חזקוני כ.ו.)
 שפול להרוב קרטוב
 הלב. שאני דומה אל
 מראיהן, התיס, ומראיהן
 כמראה מים. כיון לזכני
 שיטורנו גנוה אל פלי,
 דנבנ תמי צע, שיטור
 הכול. הכל הולך
 אחרי המראה. דל היט
 דאזנה צירטת בתר חזות
 ואתרמת אל פלטור, כיסא
 נמי זל בתר חזות
 ואלא פלטור (ס.)
 א שמיצא לי הא
 שבתא. דרב יוסף
 תלמודי דל ידוע שאר
 ותולד דרב יוסף ונעק
 תלמוד, וכשאי שטק
 מיעמד דרב ושמואל ואני
 כמר לתוסע שמיצא,
 תסער ואלו תלמודי
 דל ידוע אמר ואלו אמר
 לי שמואל ודאי תלמודי
 מוכרי ורבי צע ע"פ
 (דריס ס.) את אמרת
 דל נהילן. קדש חזין
 (דל ס.) שולא שמיצא
 המביאן לירי מכות
 בו. המקרה המצוי
 לירי מלקות אינו מציא
 תלמודי, משותק מלך
 עתה. משותק מלך
 ומוס, וכיון דלני שמוס
 חזית על פניס (בתרבות
 כ.ב.)

אחת המהוקות כי האי תנא סבירא לה **לא פסלוהו**. עטמא דספרא נמי משום דספר חורטובא הוה וביי

יין נמי הו' מצי למיתני כי האי גוונא
בדישא וניתנייהו בחדא צבא הכי
שלשת לוגין מים חסר קורטוב שנפל
לתוכן קורטוב יין או חלב צין
שמראיהן כמראה מים צין שמראיהן
כמראה יין לא פסלוהו אלא כי אורחא
דמילתא קמני להו שהיין שהוא אדום
הופך את המים ממראיהן אבל החלב
אין דרכו להפוך את מראיתו: **הכל
הולך אחר המראה**. וגבי יין אפילו
הו' מעיקרא שלשת לוגין שלמין כיון
דמראיהן כמראה יין לא פסלוהו. ורצ
כוותיה סבר ליה וגבי חלב מש"ג
דמעיקרא חסר קורטוב אלא מעלים
לכו חלב: **והא מיעיף צעי לה כו'.**
ואחא ^א פרכין דלוקימנא לרצ כרצי
יוחנן בן נורי ולא כרצנן: **דצעי רצ
פפא**. רצ דלמר לעיל לא פסלוהו
היכי תני מי תני חסר קורטוב בדישא
ואי הו' שלמין פסלו ודלא כרצ ואי
דלמר כר' יוחנן רצ דלמא כר' לא
תני בדישא חסר קורטוב ואמרה
למילתיה דלעיל אפילו כרצנן דרצנן
תרווייהו צעו שיעורא וחזותא ורצ
דלמר כדברי הכל דכילי עלמא חזותא
מיהת צעינן: **לרצא פשיטא ליה.**
דרצנן תני חסר קורטוב בדישא דלא
צעי תנא קמא אלכא שיעורא ורצ
דפקיד מני אחזותא כר' יוחנן בן נורי
אמרה למילתיה: **אמר רב יוסף לא
שמיעא לי הא שמעא**. תלמידו של
רב יהודה אני ולא שמעתי מפיו
שמעתי זו דלמרן לעילי בשמיא ג' לוגין
מים שנפל לתוכן כו': **א"ל אביי כו'.**
רב יוסף חלה ושכח תלמודו והיה
לאבדי מזכירו מה שקציל היינו: **והא
לא אמרה ניהלן**. כהשגות משנה זו אמרה
לנו עליה ההיא מימרא דרב יהודה
אמר רב ופירשת לנו דרב לא הוה
תני חסר קורטוב בדישא ואמר
למילתיה לדברי הכל: **העובל שם.**
בזאתו מקום: **לא עלתה לו עזילה.**
שמא כל מים שליו בחצית עומדים
על שמה צא זה וקלשו ורובו מים
עליו

שאוֹבִיִּין וְהָאֶחָד מִן הַפּוֹסְלִין אֶת הַתְּרוּמָה: "אִי תִשָּׁר לְשֵׁשׁ לִוְיָן
לֹא גָרְסִין דָּהָא וְדָא אִפְשָׁר. אֲלֵא חִישִׁין לְשֵׁמָּה וְסִיפָא דְּמִילְתָּא
וּמוֹכַחַה דְּמִשּׁוּם שְׁמָא הוּא דִּלְמִישִׁין לְקַמְן טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּמוֹקִינ
גַּבְרָא אַחֲזִיק: **סִינְיָ נָמִי כִּי.** דְּחִישִׁין בִּים הַגְּדוֹל לְמַשְׁקִין הַנוֹפְלִין
בִּיבָר שֶׁסָּה עוֹמְדִים בְּמִקְוָם: **כִּזִּים שֵׁן** לֵן גָּרְסִין בְּצִרְיָתָא וְהִי
בְּצִרָהּ בְּתוֹסַפְתָּא (דְּמִקְוֹת פִּי"ה ה"ט): **וְזוֹ כִּכְרָ שֶׁן תְּרוּמָה שֹׁנֵף** וְהִי

אחרי שטבל זה ועלה: **טמא**. שמה היין עומד במקומו ונט
כיון דחיישת לשמא היין עומד במקומו איכא למיחש שנטמא
וכבר לא חיישין דהא מילתא ספיקא היא אי קאי יין בדוכתיה
והוא טמא היה וצטבילת ספק אתה צא לטהרו אל ת
קיימא קמ"ל: **ביתני'** שלא השם המחייו מלקות מחייבו
המקרא: **לא המשלם אינו לוקה**. דכתיב כדי רשעו משום רשעה
מכבודו (דף 33:) מתקשין וימלא כל הלווקא אינו משלם וילק
והומיני לשלומין וילק לה המס: **אין לוקין אלא ארבעים**. משום

כיצד העדים פרק ראשון מכות

ד.

עין משפט
נר מצוה

בד א ב מִי פִּי מַהֲלִי
מקוֹמוֹת הַלֵּכָה יֵא
סַמָּג עֵשֶׂן רַחֵם טוֹרָע יִד
קִי אֶרֶץ סַעֲרִיבִּי
בבה ג הֵמָּה עַם מִי שֶׁ
יִצְרָאֵל פִּי הֵלִי יֵן סַמָּג שֶׁסִּי
בבה ד [שם]:
בבו ה מִי פִּי מַהֲלִי
עֲדוֹת הָאֵל וּפְרִיָּתָא
וּמַהֲלֵכֵי טַהֲרִין הַלֵּכָה בִּי
טַחֲמִי קִי לֵחִי
בבו ו מִי פִּי מַהֲלִי
עֲדוֹת הָאֵל אֶרֶץ סַמָּג
עֵשֶׂן יֵא

רבינו חננאל

(חסד קורטוב) מים שופל
 לחונן קורטוב יין
 מרמיתאן כמראה היין
 ונפולו למקוה לא פסלוה.
 ג' לוגין חסד קורטוב
 נפולו חסד קורטוב חלב
 מרמיתאן כמראה מים
 ונפולו למקוה לא פסלוה
 י' יוחנן כ' גורי אמר
 הכהן הולך אחר הנראה:
 ואקשינן. איני דפשטה
 כ' יוחנן כ' גורי ור'
 חייא כרבנן והא רב פלא
 מביבא הוה כבי פא
 (אמר) ודוה אמר רב
 כרישא דלגני' הכי תני
 ה' ג' דמנן מים חסד

[illegible]

לו טבילה לפי שא
אפשר (ג') לזנוג מים
יהיו במקום אחד.
ותניא כוותיה, ודוקא
הגדול דקו וקיימי
מיא אבל בנהרות דמשכי
לא. תניא בתוספתא
(ח)בית שנשברה בים
(ימרא) אותו מקום כמרא'
הי תהובל באותו מקום
לא עלתה לו טבילה ולא
עוד אפילו נפל שם ככר
של תרומה טמא: מתני'

אמר רב יהודה אמר רב חבית מלאה מים. כך גיר' הקונטרס
וקאמר לא עלתה לו טעילה משום מים שאזינן ולא נראה
דהא מדשוי' להו השקה כמחזירים לטהרם מטומאה הוא דלי' לענין
טעילה נמי ועוד דלמרינן צביה (דף יט: ושם) מטבילין להו גבי
מימיו וטבורו והיכי כליה ליה טעילה

לְגוֹ מִנָּה הִיא הַמִּסָּה שֶׁצִּמְטְרוּ שְׁלוֹשִׁין
וְלֹא מִיַּעֲרֵי וְזֶה־הִיא עֲלֵמָה (א) עֲדִיף
לְהוֹ אֵלָּא וְדֹא עֲשִׂין מִחוֹבְרִין גַּם
לְעִין טְבִילָה לֶכֶּךָ נִרְאֶה דַּגְרִסִּין
בְּמִילְתֵּיהֶם לֹדֵף יְהוּדֵה חֲבִית מִלֵּאֵה יִין
וְלֶכֶּךָ נִרְאֶה לָּךְ טְבִילָה דְּמֵי הַיָּם
קוּוּ וְקִימִי וְשִׁמְאָ עֲדִין הוּא כְּבוֹד
וְעוֹמֵד בְּמִקְוָמוֹ (ב) וְאִסּוּר נִכְר וְטוּבֵל
בִּיָּין אֵלָּא נִרְאֶה עֲלֵמָה לֹא דוּדֹא
מִתְעַרֵּב בְּמִים וְזֹא לֹא הִיא עֵין
וְעֵלְתָה לִּי טְבִילָה וְיִמְיִיר בִּיָּין לָכֵן
שְׁאִינוּ מִשְׁנֵה מִרְאִית הַמִּים דְּלֹא בִיָּין
אֲדוּם נִיחוּ אִם שְׁנֵיהֶם מִרְאִית הַמִּים
אִם לֹא: **תְּנִיָּא** גַּמִּי חֲבִית
מִדֵּאָה יִין. וְגַם רַשִׁי לֹא גְרִיס הֵכָּא
מִיִּם כִּי אִם יִין דֵּאֵס לֹא כֵן מִלֵּא קֶאֱמַר
וְכֵן כֹּכֵר שֶׁל מְרוּמָה שֶׁנֶּפֶל לָשׁ טִמְאָ
(ג) וְהָא (ד) אֲפִי[] עֲבִינְיֵיהוּ וְלֹא נִתְעַרְבוּ
מִדֵּאָה אֵינִי קְבָלְתָּ טוּמְאָה (ו) וְזֶה־הִיא
[עֲלֵמָה] דִּשְׁקָה דְּהִיִּי אִם מִחוֹבְרִין
לְמִקְוֵה וְהִי טָנָן בְּצִיָּה (ז) (ח):

מטבילין כלי ע"ג מימיו לטהרו:
לוקין ומשלימין שלא השם המביא
 ידי מכות מביא ידי
 תשלומין. פי' (א) מקרה דמביאן ליד
 מכות דלייניו מללא תענה אינו מביא
 ליד תשלומין אלא מקרה ועשייתו
 כאשר זמס ומש"ה לוקה ומשלם
 משמע דאי ליכא אלא חד קרא אינו
 לוקה ומשלם וקשה הא אמר' בהשוכר
 את הפועלים (ב"מ דף ק"ג. וס) ההוא
 פי פרה לדוש זה לוקה ומשלם אע"ג
 דליכא אלא חד לאו דלא תחסוס לך
 פירש"ה מאיר מבורגוני דה"ק שכן
 השם המביאן ליד מכות (א) אינו לריק
 להביאן ליד תשלומין דתשלומין לא
 צעו אזהרה דאי צעו אזהרה ודאי לא
 לקי דלא למלקות אחת כי אם
 לתשלומין כדלמרינ' (לקמן דף ק"ג)
 לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד אין
 לוקין עליו אלא לאו צעו אזהרה דליכא
 אזהרה צעו עין וכתיב שלם שלם
 בלא אזהרה הלכך לא תענה למלקות

אחא וכן בזה' דלא תחסום ע"כ
דאזהרה דלא תחסום לא אחיא אללא למנקות דתשלומין ממילא
נפקא דכיון דאיו רשאי לחסום דין הוא שישלם מה שרואים לאכול
בזוהמה שעה דליכא למימר דאזהרה אחא לממון ולא למנקות
דאם כן לכחוד קרא בלשון עשה האכל שור דדישו ושמענה שפיר
דאם לא האכיל חייב אללא ע"כ אזהרה כי אחא למנקות אחא:
בשלמא

וּמִחֲמַת הָאֵדֶם וְחֹר וְטִימָא אֶת הַכֹּכֵר: מֵאִי וּקֵן. פְּשִׁטָּה
הַכֹּכֵר: מֵהוּ דִּמְיָא. אִף עַל גַּב דְּלִגְזֵי טְבִילָה חִיּוּשֵׁין לִגְזֵי
לֹא וְגַבֵּי גִבְרָא הוּא דִּלְמַרְיֵין לֹא עֲלֵתָה לוֹ טְבִילָה אֲזֻקִּי גִבְרָא
רַבּוּ מִסְפֵּק וְהֵכָּא נִמְי אֲזֻקִּי תְרוּמָה אֲחֻקָּה וְהִיא בְּחֻקֹּת טְהוּרָה
וְ. מִלְּקוּת מִשּׁוּם לֹא תַעֲנֶה וְתִשְׁלֹמִין מִשּׁוּם כֹּאשֶׁר זִמַּם: הַשֵּׁם.
חַת אֲתָה מַחֲיִיב וְאִי אֲתָה מַחֲיִיב מִשּׁוּם שְׁתֵּי רְשָׁעִיּוֹת. וּבִמְסַכָּת
כֹּל הַזּוֹמָמִין וְלֹא יִשְׁלְמוּ וּמַשְׁנִינִן בְּפִירוּשׁ רַבְתָּה תְרוּמָה עֲדִים
אֲשֶׁר זִמַּם אֲבָל מִשּׁוּם לֹא תַעֲנֶה לֹא לְקִי כְּדִמְפָּרֵשׁ בְּגִמְרָא: גְּמִ' מוֹזִיל

צִיָּא

(א) וכן פ"י הל' המפרשים דמתי' ועי' חזק' רע"ק שם ועי' בתוס' שני' בנאן: (ב) גרסה שבוין רבינו בזה דלין הולבין אחר המראה רק בגסל לתוכן י"ן חלמיו דא"ל בגסיל' קיי"י כ"ח"ק דלין הולבין אחר המראה וכן פסקו הפוסקים: (ג) עי' רשב"א: (ד) עיי' במי' הרמב"ן שכתב וכן ר"ח הביאו זה המוספא כאלו בגסיל' ובר' אלא שאלו זה משובר בעיני וכו':